

Natuurtoets

**Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint
Bernarduskerk Made**

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN

projectnummer 0457616.100
definitief revisie 00
30 januari 2020

Natuurtoets

Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint Bernarduskerk Made

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN

projectnummer 0457616.100

definitief revisie 00
30 januari 2020

Auteurs

ing. J.N. Peereboom

Opdrachtgever

Breda Bouw B.V.
Oosterhoutseweg 131 A
4847 DB Teteringen

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave 31-1-2020	beschrijving revisie 00 definitief	goedkeuring M.L. Braad	vrijgave M.L. Kroon
-----------------------------	---------------------------------------	---------------------------	------------------------

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Projectvoornemen	6
1.3	Doel en onderzoeksvragen	7
1.4	Leeswijzer	7
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	8
2.1	Algemeen	8
2.2	Soortbescherming	8
2.3	Gebiedsbescherming	9
2.3.1	Natura 2000	9
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	10
2.3.3	Bescherming van houtopstanden	10
3	Methodiek	11
3.1	Algemeen	11
3.2	Bureauonderzoek	11
3.3	Terreinbezoek	12
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgttraject	12
4	Resultaten	13
4.1	Gebiedsbeschrijving	13
4.2	Beschermde soorten	14
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	14
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	14
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	19
4.3	Beschermde gebieden	20
4.3.1	Natuurnetwerk Nederland	21
4.4	Bescherming van houtopstanden	21
5	Toetsing	22
5.1	Effectbepaling project	22
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	22
5.2.1	Vogels	22
5.2.2	Huismus	23
5.2.3	Zoogdieren	25
5.3	Effecten op beschermde gebieden	27
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	27
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	27
6	Bronnen	28

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Natuurtoets

Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint Bernarduskerk Made
projectnummer 0457616.100
30 januari 2020 revisie 00
Breda Bouw B.V.

Globale ligging van het plangebied (rode omranding) (Globespotter, 2018).

Conclusies en advies

Breda Bouw B.V. is voornemens om de Sint-Bernarduskerk van een nieuwe functie te voorzien en de daaromheen liggende bebouwing aan te passen of te verwijderen. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat het plan niet in strijd is met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

Binnen 3,5 kilometer van het projectgebied ligt Natura 2000-gebied. Het betreft het Natura 2000-gebied Biesbosch. Gezien de korte afstand van het plangebied op het Natura 2000-gebied kan een effect niet worden uitgesloten. Advies op maat is mogelijk op basis van een actuele AERIUS-berekening. Het projectgebied ligt niet in NNN-gebied. In het rondom het projectgebied is geen NNN-gebied aanwezig. Er is zowel van indirecte als directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. (Significant) negatieve effecten zijn uitgesloten. Zie ook Tabel 1.

	Natura 2000	NNN
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja
Effecten?	Mogelijk	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Uitvoeren Aeries-berekening	Nee
Is het project uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Mogelijk	Ja

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het plangebied:

- *Algemene broedvogels;*
- *Gierzwaluw;*
- *Vleermuizen.*

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort	Essentieel leefgebied in het plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Mogelijk	Nee	<i>Nee, mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt, het plangebied ongeschikt is gemaakt voor het broedseizoen of een ecooloog de werkzaamheden controleert.</i>	Nee	<i>Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, plangebied ongeschikt maken vóór het broedseizoen of werkterrein laten controleren door een ecooloog.</i>
Gierzwaluw	Mogelijk	Ja	<i>Ja, indien er nesten aanwezig blijken te zijn.</i>	Mogelijk	<i>Uitvoeren van nader onderzoek conform kennisdocument gierzwaluw.</i>
Huismus	Mogelijk	Ja	<i>Ja, indien er nesten aanwezig blijken te zijn</i>	Mogelijk	<i>Uitvoeren van nader onderzoek conform kennisdocument huismus.</i>
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	<i>Ja, indien er sprake blijkt te zijn van verblijfplaatsen en foeragegebied voor vleermuizen.</i>	Mogelijk	<i>Uitvoeren van nader onderzoek conform vleermuisprotocol 2017.</i>

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Conclusie Bescherming van houtopstanden

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom, de Bescherming van houtopstanden van de Wet natuurbescherming is niet van toepassing. Mogelijk geldt wel de APV.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Breda Bouw B.V. is voornemens om de Sint-Bernarduskerk en daaromheen liggende bebouwing een nieuwe functie te geven. Zie Figuur 1.1. Dit voornemen is echter in het huidige bestemmingsplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Ruimtelijke plannen, zoals dergelijke bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming; Wnb en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven of het plan uitvoerbaar is.

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied (rode omranding) (Street Smart, 2019).

1.2 Projectvoornemen

De kerk zelf zal omgevormd worden tot een bibliotheek, een kinderdagverblijf en een theater, die ook als gemeenschapszaal kan dienen. De pastorie zal omgevormd worden tot appartementen, het cultureel centrum Mayboom zal worden gesloopt waarvoor appartementen in de plaats komen, de naastgelegen kapel zal functioneren als gebedsruimte en het park wordt vergroot om een groenere omgeving in Made te realiseren.

Voor de realisatie van het woongebouw zal de sint Bernarduskerk worden aangepast. Hierbij zal onder andere het gebouw geheel worden geïsoleerd. Het Sociaal Cultureel Centrum de Mayboom en de woning op de Patronaatstraat 11 zullen worden gesloopt. Meerdere bomen zullen worden gerooid en de parkeerplaats aan de oostelijke kant zal verdwijnen.

Figuur 1.2: Ligging van het plangebied (rode omranding) (Oomen Architecten, 2019).

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van het voorgenomen plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland; NNN) en het bepalen of het plan uitvoerbaar is.

De vragen of voor de uitvoering van het bestemmingsplan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing of vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is en zo ja, of deze ontheffing of vergunning kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Wet natuurbescherming. Echter, deze vragen zijn ook relevant voor het bestemmingsplan omdat in deze Natuurtoets wordt beoordeeld of ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan het op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Wet natuurbescherming niet de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan. Het bestemmingsplan kan pas worden vastgesteld nadat uit een Natuurtoets duidelijk is geworden of voor de activiteiten die volgen uit deze vaststelling de mogelijkheid bestaat tot het verkrijgen van een ontheffing of vergunning.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van het plan? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling die mogelijk gemaakt worden door het plan effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het plan uitvoerbaar en zijn, zo nodig, aanvullende voorwaarden in het plan aan de orde?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden (NNN en/of Natura 2000) voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een compensatieplan opgesteld te worden of zijn andere vervolgstappen aan de orde?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 2.4](#) wordt de vervolgpcedure aangegeven bij een overtreding van verbodsbepalingen.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet

opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden (zie ook tabel E in de bijlage).

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage 1 tabel C en D van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

Beleidsregels soorten Provincie Noord-Brabant

In provincie Noord-Brabant zijn aanvullend op de soorten beschermd in de Habitatrichtlijn en de 'andere soorten' (genoemd in artikel 3.10, bijlage A en bijlage B van de Wnb) een aantal soorten uit artikel 3.10 niet vrijgesteld. Het betreft de bunzing, hermelijn en wezel. Deze soorten gezamenlijk worden ook de kleine marterachtigen genoemd.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

2.3.3 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m².

Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elsen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel C en D in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt met het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2014-2019 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZK of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 31 oktober 2019 is rond 13:30 uur het terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group. De weersomstandigheden waren licht met een temperatuur van circa 10°C.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het project uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is relatief centraal gelegen in Made (gemeente Drimmelen). Het plangebied is omringd door een woonwijk. Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing, waaronder de Sint Bernarduskerk. De overige delen van het plangebied bestaan uit een onderhouden park dat gesplitst is in een deel dat wordt onderhouden en een deel waar de vegetatie door kan groeien, met bomen. Er zijn ook verhardingen aanwezig, onder andere voor een parkeerplaats. Zie Figuur 4.1 voor een indruk van het plangebied.

Figuur 4.1. Globale impressie van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming en de vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFF zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2014-2019).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Huismus	X		
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis		X	
Amfibieën	Geen waarnemingen			
Reptielen	Geen waarnemingen			
Insecten - Dagvlinders	Geen waarnemingen			
Insecten - Libellen	Geen waarnemingen			
Vissen	Geen waarnemingen			
Planten	Geen waarnemingen			
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Afbakening relevante soorten

Het plangebied bestaat uit een aantal gebouwen met vegetatie en bomen. Het ligt in het centrum van Made, er zijn geen poelen of watergangen aanwezig en er is sprake van een hoge mate van verstoring door een continue aanwezigheid van mensen. Op basis van deze eigenschappen kan op voorhand worden uitgesloten dat biotopen aanwezig zijn die geschikt zijn voor beschermde soorten uit de soortgroepen (watergebonden en landgebonden) zoogdieren, vissen, reptielen, amfibieën, planten, insecten en overige soortgroepen (kreeftachtigen en weekdieren). Het

voorkomen van essentieel leefgebied van deze soorten kan worden uitgesloten, effecten op deze soorten zijn dan ook op voorhand uitgesloten.

De andere soortgroepen worden behandeld: **vogels** en **vleermuizen**.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals eerder aangegeven zijn er een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarbij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage 1). Een aantal van deze soorten broedt in bomen. In deze Natuurtoets betreft het de buizerd. De in en rondom het plangebied aanwezige bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van de buizerd waargenomen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde (boom)nesten in het plangebied zijn uitgesloten.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die voornamelijk in kolonies en in gebouwen broedt. Aan de oostelijke kant van de Mayboom, aan de Kerkstraat 10, zijn vier hopen aanwezig die geschikte nestlocaties kunnen zijn voor de gierzwaluw. Mogelijk zijn er ook geschikte openingen die als nestlocatie kunnen dienen in de Sint Bernarduskerk. Het kan niet worden uitgesloten dat er geen nesten van de gierzwaluw aanwezig zijn in het plangebied. Zie Figuur 4.2 voor de openingen in de Mayboom en Figuur 4.4 voor de locatie op het gebouw van de Mayboom.

Figuur 4.2. Mogelijk geschikte nestlocaties voor de gierzwaluw.

Huismus

De huismus is een soort die voor nestgelegenheden afhankelijk is van gebouwen, bijvoorbeeld onder dakpannen. Buiten het broedseizoen is de huismus voor verblijfplaatsen vooral afhankelijk van jaarrond groene vegetatie die vlakbij het nest liggen, zoals heggen en klimoppen (BIJ12, 2017a). De waargenomen openingen weergegeven in Figuur 4.2 zijn mogelijk geschikt voor de huismus. Het kan niet worden uitgesloten dat er geen nesten van de huismus in het plangebied zijn.

De gevolgen van het voornemen op de huismus worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Naast Categorie 1 tot en met 4-soorten zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op de locatie niet van toepassing: er zijn geen categorie 5-vogelsoorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Er is in de nabijheid van de locaties bovendien vergelijkbaar geschikt biotoop aanwezig, dus de locaties zijn in dat opzicht niet uniek in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Algemene broedvogels (artikel 3.1)

In de bomen en de gebouwen kunnen ook andere algemeen voorkomende vogels tot broeden komen, zo is bijvoorbeeld in het plangebied de winterkoning waargenomen. Het kan niet worden uitgesloten dat essentiële nestlocaties van algemene broedvogels in het plangebied aanwezig zijn.

De gevolgen van het voornemen op algemene broedvogels worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Zoogdieren (vleermuizen)

Uit de bureaustudie is gebleken dat een aantal beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied. Gebouwen vormen in zijn algemeenheid in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen (zoals bijvoorbeeld de in dorpen en steden veel voorkomende gewone dwergvleermuis en laatvlieger) verblijven in gebouwen achter of in kleine ruimtes met constante klimatologische omstandigheden. In gebouwen vormen richels, betimmeringen, kieren, boeiboorden, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Ook vinden bepaalde vleermuissoorten geschikte verblijfplaatsen in bomen.

Verblijfplaatsen

De in en rondom het plangebied aanwezige bomen zijn gecontroleerd op geschikte hollen en openingen voor vleermuizen. Eén boom aan de westelijke kant van het plangebied heeft openingen die als mogelijke verblijfplaats kunnen dienen. De bebouwing is gecontroleerd op mogelijke geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Het Sociaal Cultureel Centrum de Mayboom is een relatief recent gebouw dat geen openingen biedt die als verblijfplaats kan dienen voor vleermuizen. In het gebouw op de Patronaatstraat 11 zijn kieren aanwezig die mogelijk geschikte verblijfplaatsen kan bieden voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen kan hier niet worden uitgesloten. De Sint-Bernarduskerk heeft aan de buitenkant meerdere openingen die als geschikte verblijfplaats kunnen dienen. Ook de ruimte tussen het gewelf en het dak biedt een stabiel klimaat aan met meer dan genoeg mogelijkheden voor verblijfplaatsen. In deze ruimte zijn ook overal een grote hoeveelheid aan keutels van vleermuizen gevonden. De aanwezigheid van vleermuizen in de Sint-Bernarduskerk is aangetoond. Zie Figuur 4.3. voor de gevonden keutels en mogelijke verblijfplaatsen en Figuur 4.4. voor de globale locaties van geschikte verblijfplaatsen.

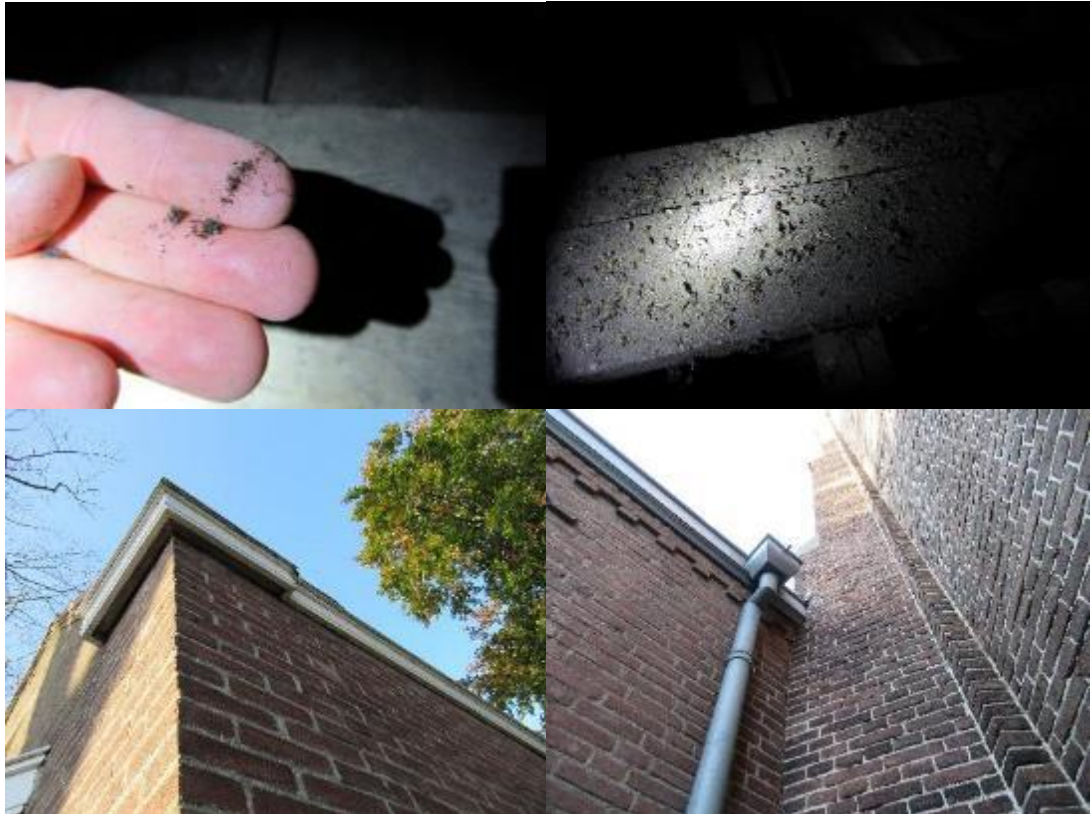
Vliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen en watergangen) als vliegroutes. Er zijn lijnvormige elementen aanwezig in het plangebied. Er zijn echter voldoende alternatieve vliegroutes in de omgeving van het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes is uitgesloten.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, hoofdzakelijk de westelijke kant. Het kan niet worden uitgesloten dat het een essentieel foerageergebied betreft voor vleermuizen. Zie Figuur 4.4 voor geschikte foerageergebieden voor vleermuizen.

De gevolgen van het voornemen op vleermuizen worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Figuur 4.3. Aangetroffen keutels in de Sint-Bernarduskerk. Onderin: openingen die geschikte verblijfplaatsen kunnen zijn voor vleermuizen (linksonder: het gebouw aan de Patronaatstraat 11. Rechtsonder: de Sint-Bernarduskerk).

Natuurtoets

Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint Bernarduskerk Made
projectnummer 0457616.100
30 januari 2020 revisie 00
Breda Bouw B.V.

Figuur 4.4. Het plangebied (rood omrand), geschikte nestlocaties voor de gierzwaluw (oranje stip), objecten met geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen (geel omrand) en geschikt foerageergebied. De Sint Bernarduskerk is mogelijk ook geschikt voor nestlocaties van de gierzwaluw (Globespotter, 2018).

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

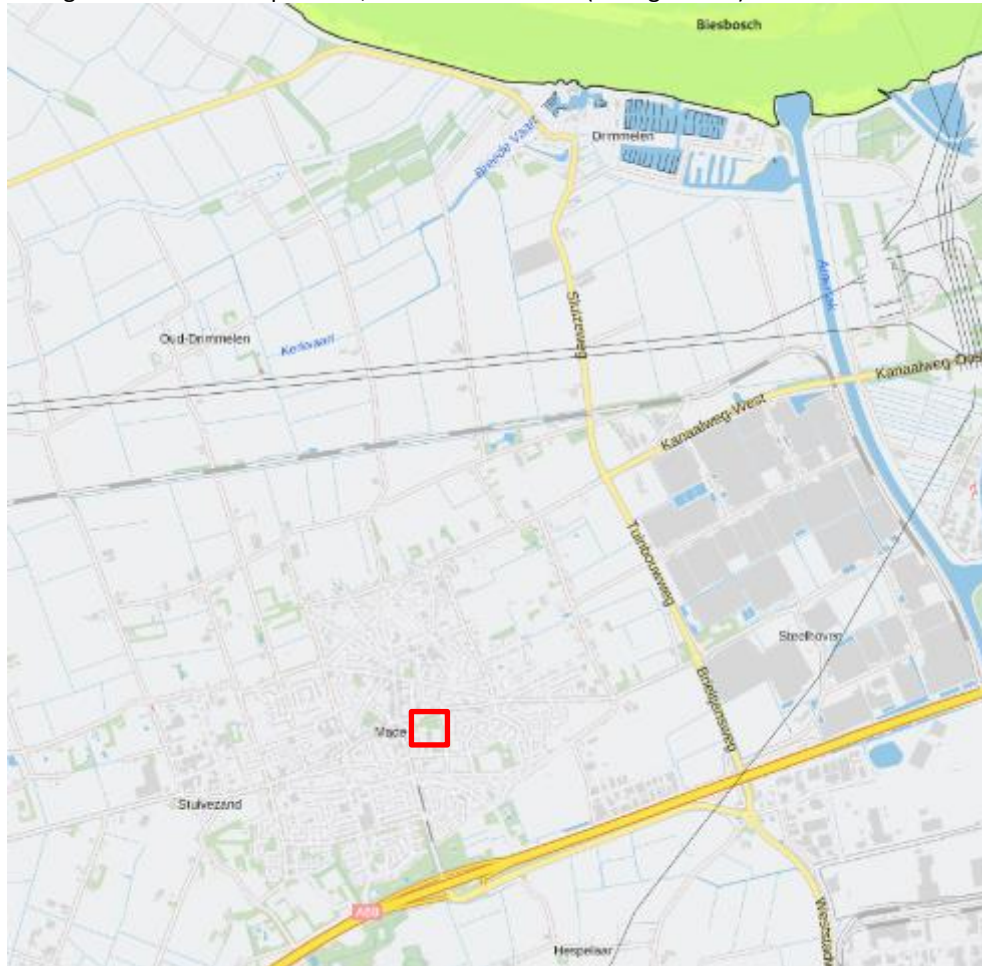
Tabel 4.2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Mogelijk	De vegetatie biedt nestgelegenheden voor algemene broedvogels.
Gierzwaluw	Artikel 3.1	Mogelijk	Openingen aan de oostelijke kant van Sociaal Cultureel Centrum de Mayboom vormen mogelijk geschikte verblijfplaatsen, de Sint Bernarduskerk biedt mogelijk geschikte verblijfplaatsen.
Huismus	Artikel 3.1	Mogelijk	Openingen aan de oostelijke kant van Sociaal Cultureel Centrum de Mayboom vormen mogelijk geschikte verblijfplaatsen.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Aanwezigheid in de Sint Bernarduskerk aangetoond, mogelijk geschikte verblijfplaatsen in het gebouw aan de Patronaatstraat 11 en een boom aan de westelijke kant van het plangebied, westelijke kant van het park vormt mogelijk essentieel foerageergebied.

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Er is een Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied gelegen. Het betreft het Natura 2000-gebied Biesbosch op circa 3,5 kilometer afstand (zie Figuur 4.5).

Figuur 4.5. Globale ligging van het plangebied (rode omranding) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden. Het Natura 2000 gebied betreft het groengekleurde vlak (Aerius, 2019)

4.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde NNN gebied ligt circa 1,6 kilometer van het plangebied. Het betreft natuurbeheertype Droog bos met productie (N16.03). Zie ook Figuur 4.6.

Figuur 4.6. Globale ligging van het plangebied (rood omrand) t.o.v. NNN (gekleurde vlakken) (Provincie Noord-Brabant, 2019).

4.4 Bescherming van houtopstanden

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom, zodoende is de Bescherming van houtopstanden van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Hier geldt wel de APV.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

Met het voornemen worden de Sint-Bernarduskerk aangepast, andere bebouwing verwijderd, de parkeerplaatsen aangepast of verwijderd en worden er bomen en vegetatie verwijderd. Broednestlocaties en verblijfplaatsen kunnen hierdoor verdwijnen.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

In onderstaande paragrafen worden de effecten getoetst op de soort(groep)en die mogelijk voorkomen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling. Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat enkel de soortgroep vogels binnen het plangebied voorkomen.

5.2.1 Vogels

Gierzwaluw

Tijdens het terreinbezoek zijn locaties aangetroffen die mogelijk geschikte nestlocaties bieden voor de gierzwaluw. De gierzwaluw is een gebouwbewonende categorie 1-4 vogelsoort. Dit houdt in dat de soort voor vaste rust- en verblijfplaatsen afhankelijk is van bebouwing. Bij het voornemen wordt de bestaande bebouwing gesloopt of aangepast. Als gevolg van de werkzaamheden is mogelijk sprake van het vernietigen van nestlocaties van de gierzwaluw. Om bij de voorbereiding van de realisatie te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is tijdig en nauwkeurig inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van de bebouwing voor de gierzwaluw. Dit dient onderzocht te worden aan de hand van het geldende soortprotocol/kennisdocument van de soort (BIJ12, 2017b, zie ook Tekstkader 5.1). Nader onderzoek, conform het kennisdocument (BIJ12, 2017b), vindt in het voorjaar plaats. Zie ook tekstkader 5.1.

Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn zal naar verwachting sprake zijn van vernietiging van de aangetroffen verblijfplaatsen. Aangezien dit in strijd is met de Wet natuurbescherming (artikel 3.1, lid 2) dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Brabant. De potentiële aanwezigheid vormt echter niet noodzakelijk een belemmering om de uitvoerbaarheid van het voornemen aan te tonen. Het voornemen is uitvoerbaar indien aangetoond kan worden dat aannemelijk is dat een eventuele ontheffing verleend kan worden. Een ontheffing kan enkel verleend worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (artikel 3.3, lid 4);

- a: er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b: zij is nodig in een van in de wet genoemde belangen onder artikel 3.4;
 - 1. In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid;
 - 2. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;

3. Ter voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. Ter bescherming van flora of fauna;
5. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. Om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

C: de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Enkele mogelijke maatregelen, conform in het kennisdocument van de gierzwaluw, zijn het werken buiten de kwetsbare periode van de soort en het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen per verloren gegane verblijfplaats (BIJ12, 2017b). De gierzwaluw is kwetsbaar tussen half april en tot september. Voor het uitvoeren van werkzaamheden zijn er geen geschikte perioden beschikbaar, het is alleen mogelijk om deze tussen half augustus (indien er late legsel zijn, tot september) en half april uit te voeren.

Onbekend is of het voornemen een van de genoemde belangen uit artikel 3.4 dient. Het is zodoende niet bekend of een ontheffing is op basis van de bescherming van de gierzwaluw wordt verleend.

Tekstkader 5.1. Onderzoek gierzwaluw.

Nader onderzoek gierzwaluw

Om te kunnen bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden door de voorgenomen ontwikkeling, is nader onderzoek naar het gebruik en de functie van de bebouwing in het plangebied noodzakelijk.

Het onderzoek naar de gierzwaluw houdt in dat er drie bezoeken tussen 1 juni en 15 juli uitgevoerd worden voor het inventariseren van gierende en/of in- en uitvliegende dieren. Eén van de bezoeken moet tussen 20 juni en 7 juli plaats vinden, de periode waarin het meest waarschijnlijk is dat er jongen in het nest aanwezig zijn. Deze bezoeken moeten 2 uur voor zonsopgang tot zonsondergang te worden uitgevoerd, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen (BIJ12, 2017b).

Huismus

Tijdens het terreinbezoek zijn er holtes aangetroffen die mogelijk geschikte nestlocaties vormen voor de huismus. De huismus is een gebouwbewonende categorie 1-4 vogelsoort. Dit houdt in dat de soort voor vaste rust- en verblijfplaatsen afhankelijk is van bebouwing. Bij het voornemen wordt de bestaande bebouwing gesloopt. Als gevolg van de sloop is mogelijk sprake van het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen. Om bij de voorbereiding van de realisatie te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is tijdig en nauwkeurig inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van de bebouwing en het plangebied voor de huismus. Dit dient onderzocht te worden aan de hand van het geldende soortprotocol/kennisdocument van de soort (BIJ12, 2017a). Nader onderzoek, conform het kennisdocument (BIJ12, 2017a), vindt in het voorjaar plaats. Zie ook Tekstkader 5.2.

Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn zal naar verwachting sprake zijn van vernietiging van de aangetroffen verblijfplaatsen. Aangezien dit in strijd is met de Wet natuurbescherming (artikel 3.1, lid 2) dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag, de Provincie Zuid-Holland (Omgevingsdienst Haaglanden). De potentiële aanwezigheid vormt echter niet noodzakelijk een belemmering om de uitvoerbaarheid van het voornemen aan te tonen. Het voornemen is uitvoerbaar indien aangetoond kan worden dat aannemelijk is dat een eventuele ontheffing verleend kan worden. Een ontheffing kan enkel verleend worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (artikel 3.3, lid 4);

a: er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b: zij is nodig in een van in de wet genoemde belangen onder artikel 3.4;

7. In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid;
8. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
9. Ter voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
10. Ter bescherming van flora of fauna;
11. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
12. Om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

C: de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Enkele mogelijke maatregelen, conform in het kennisdocument van de huismus, zijn het werken buiten de kwetsbare periode van de soort en het aanbieden van meerdere alternatieve verblijfplaatsen per verloren gegane verblijfplaats (BIJ12, 2017a). De huismus is kwetsbaar gedurende het hele jaar, activiteiten kunnen alleen mogelijk uitgevoerd worden tussen september tot maart, de periode waarin de huismus het minst kwetsbaar is. Er dient hier wel rekening mee worden gehouden op mogelijke latere legsels in september en bewoning gedurende vorstperiodes.

Onbekend is of het voornemen een van de genoemde belangen uit artikel 3.4 dient. Het is zodoende niet bekend of een ontheffing is op basis van de bescherming van de huismus wordt verleend.

Tekstkader 5.2. Onderzoek huismus.

Nader onderzoek huismus

Om te kunnen bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden door de voorgenomen ontwikkeling, is nader onderzoek naar het gebruik en de functie van de bebouwing in het plangebied noodzakelijk.

Het onderzoek naar de huismus houdt in dat er twee bezoeken tussen 1 april en 20 juni uitgevoerd worden voor het inventariseren van zingende huismussen. Deze bezoeken moeten tussen 1 a 2 uur na zonsopkomst of 1 a 2 uur voor zonsopgang te worden uitgevoerd, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen (BIJ12, 2017a).

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 en 3.5). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen

relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze (en wanneer de soorten uit artikel 3.5 kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied) zijn geen belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied in de aanwezige beplanting en gebouwen nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatie specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

De aanwezigheid van algemene broedvogels vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het voornemen.

5.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.5) en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Tijdens het terreinbezoek zijn in de Sint Bernarduskerk sporen (keutels) van vleermuizen aangetroffen, bij het gebouw op de Patronaatstraat 11 zijn kieren aangetroffen die gebruikt kunnen worden als mogelijke verblijfplaatsen door vleermuizen en een boom in het westelijke deel van het park is mogelijk een geschikte verblijfplaats. Bij het voornemen wordt de Patronaatstraat 11 gesloopt, de boom mogelijk gerooid en de Sint Bernarduskerk aangepast, waarbij de kerk ook wordt geïsoleerd. Als gevolg van het voornemen is daarom mogelijk sprake van het vernietigen of ongeschikt maken van verblijfplaatsen.

Om te bepalen of daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn dient voorafgaand aan de realisatiefase de functie van de bebouwing en de boom voor vleermuizen onderzocht te worden middels een nader onderzoek (zie Tekstkader 5.3).

Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn zal naar verwachting sprake zijn van vernietiging van de aangetroffen verblijfplaatsen. Aangezien dit in strijd is met de Wet natuurbescherming dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant. De potentiële aanwezigheid vormt echter niet noodzakelijk een belemmering om de uitvoerbaarheid van het voornemen aan te tonen. Het voornemen is uitvoerbaar indien aangetoond kan worden dat aannemelijk is dat een eventuele ontheffing

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

verleend kan worden. Een ontheffing kan enkel verleend worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (artikel 3.8, lid 5):

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig in een van in de wet genoemde belangen onder artikel 3.8;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Enkele mogelijke maatregelen, conform in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis (de meest aangetroffen vleermuissoort in bebouwing), zijn het werken buiten de kwetsbare periode van de soort en het aanbieden van meerdere alternatieve verblijfplaatsen per verloren gegane verblijfplaats (BIJ12, 2017c). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke verblijfplaatsen (in de directe omgeving van het plangebied) en permanente verblijfplaatsen in de toekomstige bebouwing. Als gevolg van de mogelijke aanwezigheid van een kolonie is op voorhand niet mogelijk te bepalen in welke vorm tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden dienen te worden. Nader onderzoek moet uitwijzen hoeveel verblijfplaatsen aanwezig zijn, wat de functies van deze verblijfplaatsen zijn en van welke soorten zodat er kan worden bepaald welke mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. In de handel zijn speciaal ontworpen (tijdelijke) verblijfplaatsen beschikbaar voor kolonies van gebouwbewonende soorten.

In het plangebied zijn aan de westelijke kant van het park luwten tussen de hoge begroeiing aanwezig. Deze luwten vormen geschikte foerageergebieden voor vleermuizen. Mogelijk vormt deze luwte essentieel foerageergebied voor vleermuizen. In het huidige voornemen wordt er vanuit gegaan dat de betreffende bomen niet worden gerooid en vegetatie niet of weinig wordt aangetast. Indien deze elementen intact worden gehouden is er geen sprake van aantasting van het mogelijke foerageergebied. Indien hier wel sprake van is, is nader onderzoek naar het mogelijke gebruik van de westelijke kant van het park noodzakelijk. Dit kan gecombineerd worden met het nader onderzoek naar de mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in de Sint Bernarduskerk. Indien er daadwerkelijk sprake is van essentieel foerageergebied en dit gebied wordt aangetast, dient er een alternatieve foerageergebied (vlakbij de huidige locatie) voor aanvang van de aantasting van het gebied te worden gerealiseerd.

Door het treffen van soortspecifieke maatregelen wordt verwacht dat een eventuele ontheffing verkregen kan worden. De maatregelen, het belang en de onderbouwing waarom geen andere bevredigende oplossing bestaat dienen uitgewerkt te worden in een Activiteitenplan, behorende bij een ontheffingsaanvraag.

Tekstkader 5.3. Onderzoek vleermuizen.

Nader onderzoek vleermuizen

Om te kunnen bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden door de voorgenomen ontwikkeling, is nader onderzoek naar het gebruik en de functie van de bebouwing, de betreffende boom en het westelijke deel van het park in het plangebied noodzakelijk. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het Vleermuisprotocol 2017 dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat op 3,5 kilometer het Natura 2000-gebied Biesbosch ligt. Dit deel van het Natura 2000-gebied is in september 2013 door het ministerie van EZK aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Aanwijzing tot Natura 2000-gebied vindt plaats op basis van het voorkomen van specifieke soorten en/of habitattypen. Voor deze soorten en habitattypen worden doelen benoemd met betrekking tot aantal, oppervlakte en kwaliteit van het habitat of leefgebied, de zogenaamde instandhoudingsdoelen. Vanwege de ligging en omvang van het voornemen ten opzichte van het Natura 2000-gebied kan er sprake zijn van verzuring en vermesting door een toename in stikstofdepositie. Het Biesbosch heeft Habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Als gevolg van de uitvoering van het plan kunnen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Biesbosch optreden.

Tot voor kort (29 mei 2019) kon een AERIUS-berekening worden uitgevoerd om het exacte effect te berekenen en de vervolgstappen binnen de Programma Aanpak Stikstof (PAS) te bepalen. Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State echter uitspraak gedaan met betrekking tot de 'PAS'. Naar aanleiding van deze uitspraak kan de PAS niet langer worden gebruikt als basis voor het opzetten van een project en het verlenen van vergunningen voor projecten. Daarom zijn verdere stappen met betrekking tot stikstofdepositie voor het project maatwerk. Advies op maat is mogelijk op basis van een actuele AERIUS-berekening.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft de NNN is bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen NNN binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. In de omgeving van het plangebied liggen wel NNN-gebieden. Het voornemen heeft echter geen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de nabijgelegen NNN. De ontwikkeling in het plangebied heeft geen effect op de directe omgeving van het plangebied. Vanuit dit oogpunt zijn er voor NNN geen belemmeringen. Het NNN-beleid staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

6 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus Pipistrellus*. Versie 1.0, 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Oomen Architecten, 2019. Sociaal-Cultureel Dorpshart Made. November, 2019.

Provincie Noord-Brabant, 2019. Natuurbeheerplannen Noord-Brabant.

Overig:

NDFF

Aerius Calculator

Globespotter

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraaftplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblaauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaart
	pimperlblaauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblaauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	Groenknolorchis, zomerschroeforchis		dwergvinvis
	kruipend moerasscherm		griend, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B. “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparemoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimpernelblauwtje		Damhert
	Duinparemoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote paremoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavvlinder		Grote bosmuis
	Pimpernelblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparemoervlinder		Konijn*
	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparemoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
	Zilveren maan		Ree*
Reptielen	Adder		Rosse woelmuis*
	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
	Ringslang		Veldmuis*
Libellen	Beekkrombout		Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
	Hoogveenglanslibel		Woelrat*
	Kempense heidelibel		Vliegend hert
	Speerwaterjuffer	Kevers	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Gelderland, Noord-Holland, Noord-Brabant en Zeeland, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

Natuurtoets

Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint Bernarduskerk Made
projectnummer 0457616.100
30 januari 2020 revisie 00
Breda Bouw B.V.

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

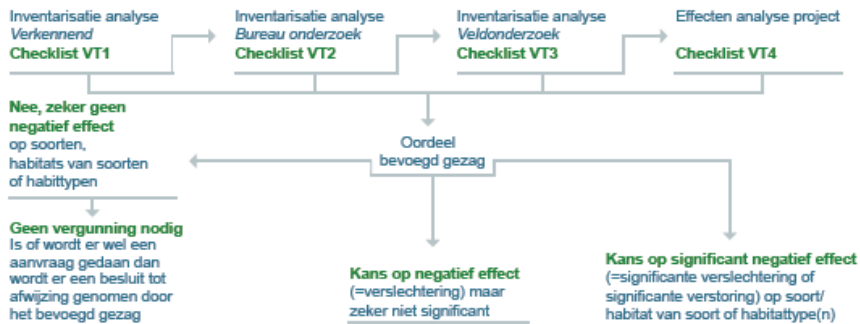
Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

Natuurtoets

Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint Bernarduskerk Made
projectnummer 0457616.100
30 januari 2020 revisie 00
Breda Bouw B.V.

VOORTOETS

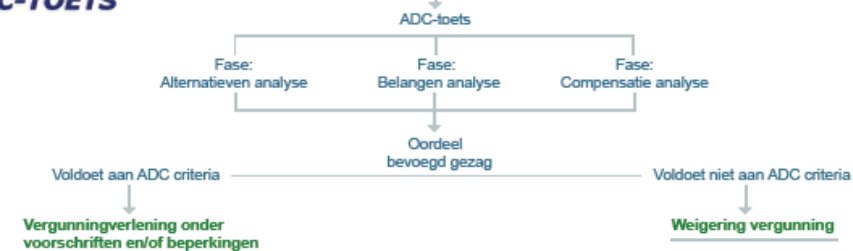
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 622808564
E. jeffrey.peereboom@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.